Gemeente Amsterdam

Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Commissie Persoonsgegevens

PER E-mail
GGD Tav de heer 5.1, 5.1, 2, e
Kopie: de heer 5.1, 5.1, 2, e
Kopie: CIO, J. Flippo
Kopie: Stedelijk Directeur Sociaal, de heer E. Ten Hulsen

Datum	3 oktober 2016
Ons kenmerk	U16106
Behandeld door	Mw. 5.1, 2, e
Doorkiesnummer	5.1, 2, e
Faxnummer	nvt
E-mail	5.1, 2, e @amsterdam.nl
Bijlage	1
Onderwerp	Advies Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Geachte heer 5.1, 2, e ,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 25 augustus 2016 was namens u een vertegenwoordiging aanwezig van de gemeente Amsterdam. Bij het agendapunt "Gezondheidsmonitor 2016" heeft de CPA het navolgende besproken.

De Gezondheidsmonitor 2016 is in een laat stadium aan de CPA voorgelegd, zodat opmerkingen over de werkwijze geen effect meer op de uitvoering heeft.
De in de vergadering besproken aandachtspunten hebben daarom hoofdzakelijk gevolgen voor een volgende monitor.

De CPA heeft op basis van de verstrekte informatie op dit moment geen overwegende bezwaren tegen de werkwijze bij het onderzoek.

De CPA adviseert daarom positief over de Amsterdamse Gezondheidsmonitor 2016, onder verwijzing naar de gestelde voorwaarde in de notulen, dat duidelijke communicatie plaatsvindt en afspraken gemaakt worden over de verwijzing naar hulp in geval dit dringend nodig is. Enerzijds zal bij de vragenlijst helder moeten zijn dat het invullen daarvan niet leidt tot hulpverlening, en van belang is dan ook dat verwezen wordt naar de wijze waarop wel hulp verkregen kan worden.

Geadviseerd wordt anderzijds om met I&O Research duidelijk afspraken te maken over het melden van noodsituaties als deze tijdens het veldwerk, waarbij interviews worden afgenomen, worden aangetroffen.

De CPA wijst erop dat weliswaar voor het verwerken van CBS data voor de steekproef een bewerkersovereenkomst met het CBS is gesloten, echter het College van de gemeente Amsterdam is de verantwoordelijke in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), voor de verdere gegevensverwerkingen ten behoeve van de Amsterdamse Gezondheidsmonitor.

De CPA merkt op dat deze gegevensverwerking gebaseerd is op de wettelijke grondslag van artikel 8 aanhef onder e van de Wbp en de uitvoering van de wettelijke taken op grond van de Wet publieke gezondheid.

Betoogd is dat de monitor twee doeleinden heeft:
1. het identificeren van prioriteiten voor lokaal gezondheidsbeleid gericht op preventie en de planning van voorzieningen door het signaleren en lokaliseren van gezondheidsproblemen bij bepaalde groepen in de bevolking.
2. het verklaren van gezondheidsverschillen en het bepalen van het beleid.

De CPA wijst u er op dat vanwege de toets aan het proportionaliteitsbeginsel, het van belang is om in het oog te houden dat alle gestelde vragen een concreet belang dienen. In dit verband overweegt de CPA dat een dergelijke vergaande uitvraag de gemeente ook verplicht om de uitkomsten in het gezondheidsbeleid te betrekken. Alleen dan is de inbreuk die op de persoonlijke levenssfeer gemaakt wordt ook toegestaan.

Verder wijst de CPA er op dat de verwerking van bijzondere persoonsgegevens (waaronder gegevens betreffende de gezondheid) in de zin van de Wbp ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek alleen dan toegestaan is op grond van de wettelijke ontheffing in de zin van artikel 23 lid 2 Wbp voor zover:
a. het onderzoek een algemeen belang dient,
b. de verwerking voor het betreffende onderzoek of de betreffende statistiek noodzakelijk is,
c. het vragen van uitdrukkelijke toestemming onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost en
d. bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.

De werkwijze die op de vergadering van 25 augustus 2016 gepresenteerd is, acht de CPA in dit licht niet onzorgvuldig. Voor de beoordeling of voldoende organisatorische en technische maatregelen zijn getroffen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer acht de CPA het van zeer groot belang dat er een waterscheiding is tussen het steekproefbestand en de ingevulde vragenlijsten. De afspraken die daaromtrent met I&O Research gemaakt zijn en de uitvoering van afgesproken bewaar-en vernietigingstermijnen zijn daarbij essentieel. De CPA ontvangt daarom graag een kopie van de bewerkersovereenkomst die met I&O Research is gesloten.

Ook ontvangt de CPA graag een kopie van de Verkorte Risico Analyse die is uitgevoerd. Verder is het wenselijk om eventuele uitvoeringsproblemen bij de gepresenteerde nieuwe werkwijze te bespreken. De CPA spreekt daarom af deze met u in maart 2017 te evalueren.

Bijgaand treft u tot slot de notulen aan van hetgeen over het agendapunt is besproken.

Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

5.1, 2, e

5.1, 2, e Mr. dr. U. van de Pol
Voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van de openbare vergadering op donderdag 25 augustus 2016

8. Gezondheidsmonitor (GGD)
De GGD zegt dat in Amsterdam in 2000 gestart met een onderzoek naar de inwoners van de gemeente. Dit gebeurt om de 4 jaar. Sinds 2012 wordt het onderzoek landelijk uitgevoerd met medewerking van RIVM, CBS en andere gemeenten. De CPA is betrokken bij de voorgaande onderzoeken. Het onderzoek is wat laat geagendeerd, omdat de GGD er vanuit ging dat het niet nodig was om het inhoudelijk te behandelen. Vanuit de landelijke samenwerking is het Convenant nu gereed en ook is duidelijk hoe het CBS de steekproef gaat aanleveren aan de GGD. Er is een Verkorte Risico Analyse gedaan, de bewerkersovereenkomst met het CBS is opgesteld.

De CPA vraagt of de uitrol aanstaande is.

De GGD antwoordt dat 17 september 2016 de monitor van start gaat.

De CPA merkt op dat daarom de opmerkingen van de CPA niet meer kunnen worden betrokken in de werkwijze maar wel bij een opvolgende monitor.
De CPA vraagt waarom in de vragenlijst staat dat gegevens vertrouwelijk worden behandeld, maar niet dat deze anoniem worden behandeld.

De GGD zegt dat niet in alle fasen van het onderzoek gaat om anonieme verwerking van persoonsgegevens. Er zijn NAW-gegevens bekend voor het versturen van de vragenlijsten.

De CPA vraagt of de antwoorden op de vragen anoniem worden behandeld.

De GGD zegt dat in theorie het steekproefbestand en de vragenlijsten tegelijk ter beschikking zijn. Zodra de NAW-gegevens niet meer nodig zijn, worden deze vernietigd. Het kan zijn dat dit pas gebeurt nadat de vragenlijsten al binnen zijn. Dit is een apart bestand.

De CPA vraagt wat er bekend is over de bewerker I&O research.

De GGD zegt dat dit bureau ook de Veiligheidsmonitor uitvoert. Daarbij is er een zelfde constructie met het CBS. I&O Research heeft alleen een server in Nederland staan en is zich bewust van het feit dat er met persoonsgegevens gewerkt wordt. Meer informatie kan ter beschikking gesteld worden.
De CPA vraagt of I&O research regelmatig een mededeling afgeeft over de wijze waarop met persoonsgegevens wordt omgegaan.

De GGD zegt dat hierover ook passages staan in de bewerkersovereenkomst. Daar zit een geheimhoudingsverklaring in. I&O verzorgt het drukwerk en de interviews.

De CPA ontvangt graag de bewerkersovereenkomst met I&O Research.
Ook ontvangt de CPA graag de Verkorte Risico Analyse.

De CPA vraagt wie de bewerker is bij de bewerkersovereenkomst tussen het CBS en de GGD.

De GGD zegt dat GGD de bewerker is. Het CBS trekt de steekproef en geeft daarna de gegevens door aan de GGD.

De CPA vraagt of de GGD daar zelfstandig mee aan de slag gaat. Het CBS heeft geen zeggenschap over de vraag hoe de gemeente Amsterdam de Wet publieke gezondheid uitvoert. Het College is daar verantwoordelijk voor.

De GGD zegt dat er een specifieke CBS-wet is. In de ogen van het CBS is de gemeente een derde en daarom is een bewerkersovereenkomst gesloten. Er komt ook via het CBS een landelijk CBS databestand dat geanalyseerd wordt.

De CPA zegt dat de gemeente Amsterdam overigens de gegevens onder eigen verantwoordelijkheid verwerkt. Het College is daarvoor verantwoordelijk.

De GGD zal beide bewerkersovereenkomsten en risicoanalyse toesturen.

De CPA vraagt wie er bij het steekproefbestand kunnen.
In het project staat een aantal mensen genoemd: secretariaat, datamanagers, projectleiders, twee onderzoekers, voor mutaties die binnen kunnen komen op pagina 14.

De GGD zegt dat dit is gewijzigd in het projectvoorstel. Binnen de GGD mogen alleen drie onderzoekers en twee datamanagers bij het bestand.

De CPA vraagt waarom onderzoekers erbij moeten, omdat zij onderzoek doen op basis van geanonimiseerde data.

De GGD zegt dat de groepen moeten worden aangemaakt: 65 plussers moeten een vragenlijst krijgen etcetera. Er moet een bewerking worden verricht. Dan gaat het bestand naar I&O Research.

De CPA vraagt of I&O Research in de bewerkersovereenkomst instructies krijgt om het steekproefbestand en de vragenlijsten strikt te scheiden, niet te koppelen en gescheiden te bewaren.

De GGD zegt dat dit is afgesproken. Er zou een audit op gedaan kunnen worden.

De CPA vraagt of een audit verricht gaat worden.

De GGD zegt dat dit nog niet in de planning zit.

De CPA vindt dat daar een concrete aanleiding voor moet zijn.

De CPA vraagt naar het veldwerk van I&O Research. Zit daar nog een interventie aan vast? Gaat I&O dan gegevens doorgeven aan hulpverleners bij de GGD als mensen iets zorgelijks invullen?

De GGD zegt dat de GGD voorheen mondelinge interviews zelf afnam. 10 september is er een afspraak met I&O Research over de interviews. Dit zou dan ter sprake kunnen komen.

De CPA verwijst naar de uitvraag. Er is een andere aanpak voor bepaalde doelgroepen zoals Surinaamse Amsterdammers. Dan worden mensen persoonlijk benaderd voor een telefonisch interview of een interview aan huis. Wie doet dat?

De GGD zegt dat I&O Research dit doet. Dit is het veldwerk.

De CPA vraagt of als er ernstige situaties worden aangetroffen tijdens dit veldwerk er een afspraak is met I&O Research om met toestemming van de betrokkene of mededeling aan de betrokkene daar iets mee te doen en dit bij de GGD te melden.

De GGD heeft deze afspraak nog niet gemaakt. Voorheen deed Vangnet-MGGZ dit zelf. Of en hoe dit juridisch kan moet nog worden vastgesteld. I&O Research zou dit in opdracht kunnen doen.

De CPA zegt dat als er een noodsituatie is, het wenselijk is dat daar iets mee gedaan wordt. Ook moet bij het invullen van de vragenlijst duidelijk zijn of er nog iemand aan de deur komt of gebeld wordt als daar iets ergs wordt ingevuld of niet. Bij de enquête voor schoolgaande kinderen wordt er bij een probleemsituatie een interventie gedaan door de GGD.

De GGD zegt dat dat onderzoek dan samen met de JGZ plaatsvindt. Dit is een anonieme gezondheidsenquête waar niets mee gebeurt. Als er een interview ter plaatse is dan zou een zorgelijke situatie kunnen worden aangetroffen.

De CPA zegt dat het duidelijk moet zijn dat als je de vragenlijst vertrouwelijk invult er geen vervolg aan zit. Als het onderzoek als vertrouwelijk wordt omschreven bestaat de reële kans dat mensen wel verwachten dat er iets gebeurt als er een zorgwekkende uitslag is. Als er anoniem staat verwacht je dat niet.
Bij het veldwerk verdient het aanbeveling dat bij I&O Research een aangetroffen noodsituatie doorgeeft. De CPA zou bij de vragenlijst kunnen verwijzen naar de mogelijkheid van acute hulp.
De vragen zijn heel gevoelig en diepgaand.

De GGD zegt dat de papieren lijst wordt gescand door I&O en dat de responstijd dan lang op zou kunnen lopen. Ter plaatse bij interviews wordt een eventuele noodsituatie eerder opgemerkt.

Actiepunt

Er is een spanningsveld tussen het feit dat de gemeente steeds meer wil weten en of en wat daar vervolgens mee gedaan wordt. Dat moet met elkaar in balans zijn. Het onderzoek roept verwachtingen op. Mensen moeten tijdens interviews kunnen worden doorwezen. In de begeleidende brief moet duidelijk gemaakt worden dat invulling van de vragenlijst daar niet tot doorverwijzing leidt. Wel dient te worden aangegeven waar mensen voor hulp en begeleiding eventueel naar toe kunnen.

De CPA verneemt graag na afloop van het onderzoek of zich uitvoeringsproblemen hebben voorgedaan met de nieuwe werkwijze. Heeft dit tot problemen geleid tot onderzoekers in het veld bij I&O Research of anderszins. Als datum wordt afgesproken maart 2017.